

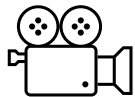

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

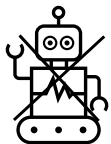
Ajankohtaiswebinaari ammattillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjille

5.6.2026

Tervetuloa!

Tilaisuus tallennetaan ja se tulee myöhemmin katsottavaksi OKM:n tapahtumasivulle.

Erialaisten ulkoisten tekoälybottien käyttö tilaisuudessa on tietosuojasyistä kielletty.

**Varmistathan, että olet omalla nimelläsi mukana tilaisuudessa.
Nimettömät käyttäjät poistetaan tapahtumasta.**

Ohjelma

Tilaisuuden avaus, ylijohdaja Petri Lempinen

Varautuminen vaaratilanteisiin, juristi Heidi Ruonala Opetushallitus

Häiriötilanteita ja poikkeusoloja koskeva hallituksen esitys, hallitusneuvos Anna Kankaanpää

Kutsuntainfopäivä -kokeilu syksyllä 2026, opetusneuvos Jukka Lehtinen

Liikkuva opiskelu, johtava asiantuntija Pekka Tiitinen Opetushallitus

Muut ajankohtaiset asiat

- Perusopetuksen jälkeisen yhteishaun 2027 aikataulut ja ohjauskirje, *hallitussihteeri Maria Soininen*
- Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestäminen tilanteessa, jossa alueelle on jo myönnetty järjestämislupa, *johtaja Kati Lounema*

Osuvampaa aikuiskoulutusta –työryhmän muistio, ylijohdaja Petri Lempinen

Tilaisuuden päättäminen, ylijohdaja Petri Lempinen

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Varautuminen vaaratilanteisiin

Juristi Heidi Ruonala Opetushallitus

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Häiriötilanteita ja poikkeusoloja koskeva hallituksen esitys

Hallitusneuvos Anna Kankaanpää

Yleistä

- Häiriötilanteita ja poikkeusoloja toisella asteella koskeva hallituksen esitys on [lausuntokierroksella](#). Lausuntokierros päättyy 31.7.2026.
- Ehdotetut muutokset liittyvät Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjaukseen, jonka mukaan kaikilla hallinnonaloilla toteutetaan häiriö- ja kriisitilanteiden sääntelyn kokonaistarkastelu.
- Esityksessä ehdotetaan muutoksia ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin, lukiolakiin, ylioppilastutkinnosta annettuun lakiin ja tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettuun lakiin.
- Esityksen on tarkoitus edetä eduskuntaan syksyllä 2026 ja muutokset tulisivat voimaan 1.1.2027.

Häiriötilanne ja poikkeusolot

- Valmiuslain mukaiset **poikkeusolot** toteaa valtioneuvosto yhteistyössä tasavallan presidentin kanssa.
- **Häiriötilanne** määriteltäisiin koulutuslaeissa: *Häiriötilanteella tarkoitettaisiin poikkeuksellista uhkaa, tilannetta tai tapahtumaa, joka vaarantaa opiskelijoiden turvallisuuden tai terveyden, tai joka estää koulutuksen järjestäjää toimimasta tässä laissa säädetyllä tavalla. Häiriötilanne voi ilmetä paikallisesti, alueellisesti tai valtakunnallisesti.*
- Määritelmä olisi yhtenevä ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa, lukiolaissa, ylioppilastutkinnosta annetussa laissa ja tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa.

Yksityisten koulutuksen järjestäjien varautumisvelvollisuus

- Esityksessä ehdotetaan, että ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja lukiolain mukaisille yksityisoikeudellisille koulutuksen järjestäjille säädetään varautumisvelvollisuus poikkeusolojen ja häiriötilanteiden varalta.
- Varautumisvelvollisuutta valvoisi Lupa- ja valvontavirasto.
- Yksityiset koulutuksen järjestäjät eivät tällä hetkellä ole varautumisvelvollisia valmiuslain nojalla. Kuntien ja kuntayhtymien varautumisvelvollisuudesta säädetään valmiuslaissa ja niiden varautumista valvoo opetus- ja kulttuuriministeriö.

Oppivelvollisten ensisijaisuus

- Esityksessä ehdotetaan, että poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa olisi varmistettava ensisijaisesti oppivelvollisten opiskelijoiden kouluttaminen lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa.
- Säännös tarkoittaisi, että koulutuksen järjestäjän olisi häiriötilanteessa kohdistettava käytössä olevat resurssinsa kuten henkilöstö, tilat ja oppimisympäristöt sekä muu kalusto ensisijaisesti oppivelvollisten kouluttamiseen.
- Pitkittyvässä tilanteessa tämä voisi tarkoittaa myös aloituspaikkojen suuntaamista ensisijaisesti oppivelvollisille ja toissijaisesti aikuisopiskelijoille.

Ehdotukset ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin

- Lakiin lisättäisiin säännös, joka mahdollistaa poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa näyttöjen toteuttamisen suorittamalla käytännön tehtäviä, jotka mahdollisimman hyvin vastaisivat aitoja työtilanteita ja työprosesseja. Vastaava säännös oli väliaikaisesti voimassa korona-aikana.
- Koulutuksen järjestäjä voisi poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa poiketa henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laatimiseen ja päivittämiseen liittyvistä yhteistyö- ja kuulemisvelvoitteista.
- Poikkeaminen edellyttäisi ilmoittamista Opetushallitukselle poikkeuksen käyttämisestä.
- Opetushallitus voisi poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksestä antaa määräyksen tutkintojen ja työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen perusteiden noudattamisesta.

Ehdotukset lukiolakiin

- Lukiolakiin ehdotetaan poikkeusolojen ja häiriötilanteiden varalta mahdollisuutta poiketa valtioneuvoston asetuksella:
  - opetusjärjestelyistä kuten opintojen mitoituksesta
  - opintojen rakenteesta ja niiden laajuudesta
- Opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä Opetushallitus antaisi poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa määräyksen valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden noudattamisesta.

Ehdotukset tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettuun lakiin

- Tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettuun lakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan Opetushallitus voisi opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksestä antaa määräyksen koulutuksen perusteiden noudattamisesta häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.
- Lisäksi koulutuksen järjestäjä voisi päättää etäopetukseen siirtymisestä poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa.

Ehdotukset ylioppilastutkinnosta annettuun lakiin

- Ylioppilastutkinnosta annettua lakia muutettaisiin siten, että poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä olisi mahdollista siirtää (aikaistaa/myöhentää) ylioppilastutkinnon kokeita kolmella kuukaudella kerrallaan ja tarvittaessa järjestää ne vain kerran vuodessa.
- Lisäksi lakia muutettaisiin siten, että poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa ylioppilastutkinnon kokeiden uusimista olisi mahdollista rajoittaa opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä. Voimassa olevan lain mukaan uusimisoikeus on rajoittamaton.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Kutsuntajärjestelmän kehittäminen – Kutsuntainfopäivä

Opetusneuvos Jukka Lehtinen

Poliittiset linjaukset

• **Parlamentaarinen komitea 2021**

- Koko ikäluokalle maanpuolustusvelvollisuuteen kiinnittyvä kutsuntapäivä.
- Kutsuntapäivä on velvoittava tapahtuma.
- Kutsuntapäivän tavoitteena on informoida koko ikäluokkaa maanpuolustuksesta ja kokonaisturvallisuudesta.
- Kutsuntapäivä ajoittuu oppivelvollisuusikään.
- Palveluskelpoisuuden arvioiminen ja palveluksesta päättäminen säilytetään asevelvollisille ja vapaaehtoisille naisille.
- Selvitetään ennakkoterveystarkastusten integroiminen toisen asteen terveystarkastuksiin. Terveystarkastukset toteutetaan sukupuolisensitiivisesti ja koko ikäluokalle samassa vaiheessa.

• **Pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelma 2023**

- Hallitus kehittää asevelvollisuutta sekä laajentaa kutsunnat koskemaan koko ikäluokkaa parlamentaarisen työryhmän raportin mukaisesti.

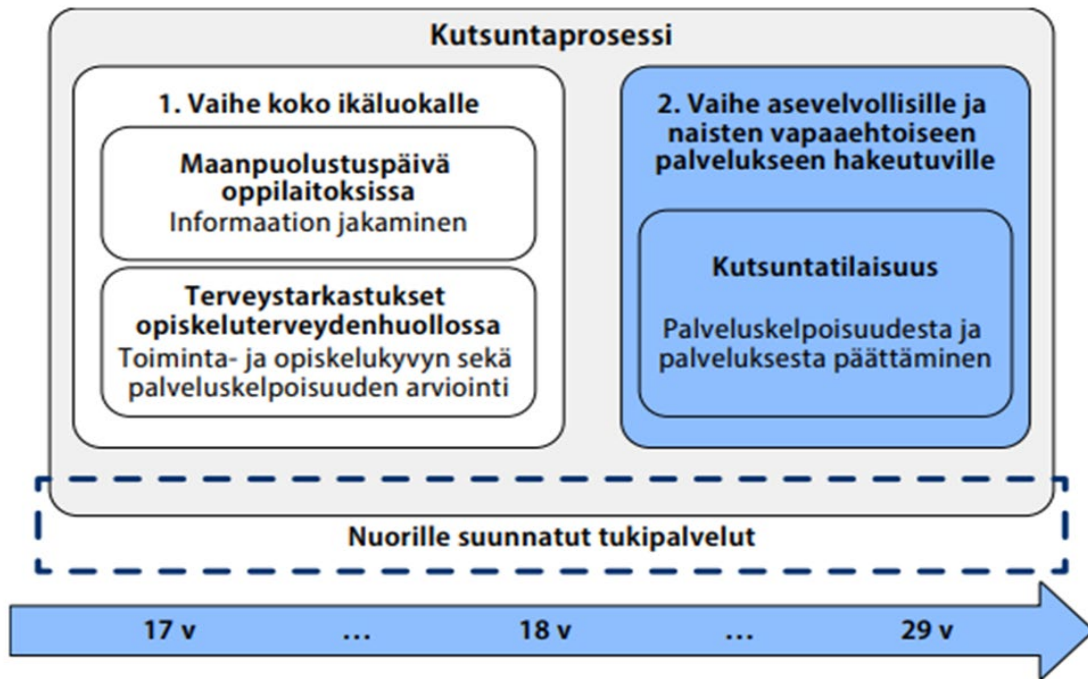
Kutsuntajärjestelmän kehittämisen työryhmä (28.8.2022-31.12.2023)

- Työryhmän tehtävänä on muodostaa perusteltuja ratkaisuvaihtoehtoja kutsuntajärjestelmän kehittämiseksi. Ratkaisuvaihtoehtoja tulee arvioida kutsuntojen kehittämistä koskevan tavoitetilan sekä parlamentaarisen komitean työskentelyä ohjanneiden reunaehtojen näkökulmista.
  - Reunaehdot: kehittämisen tulee tuottaa sotilaalliselle maanpuolustukselle operatiivista lisäarvoa, tukea maanpuolustustahdon ylläpitämistä ja vahvistamista sekä kansalaisten yhdenvertaisuuden vahvistamista.

Työryhmän esitys: uusi kutsuntajärjestelmä

Kuvio 7. Työryhmän esitys kutsuntaprosessiksi

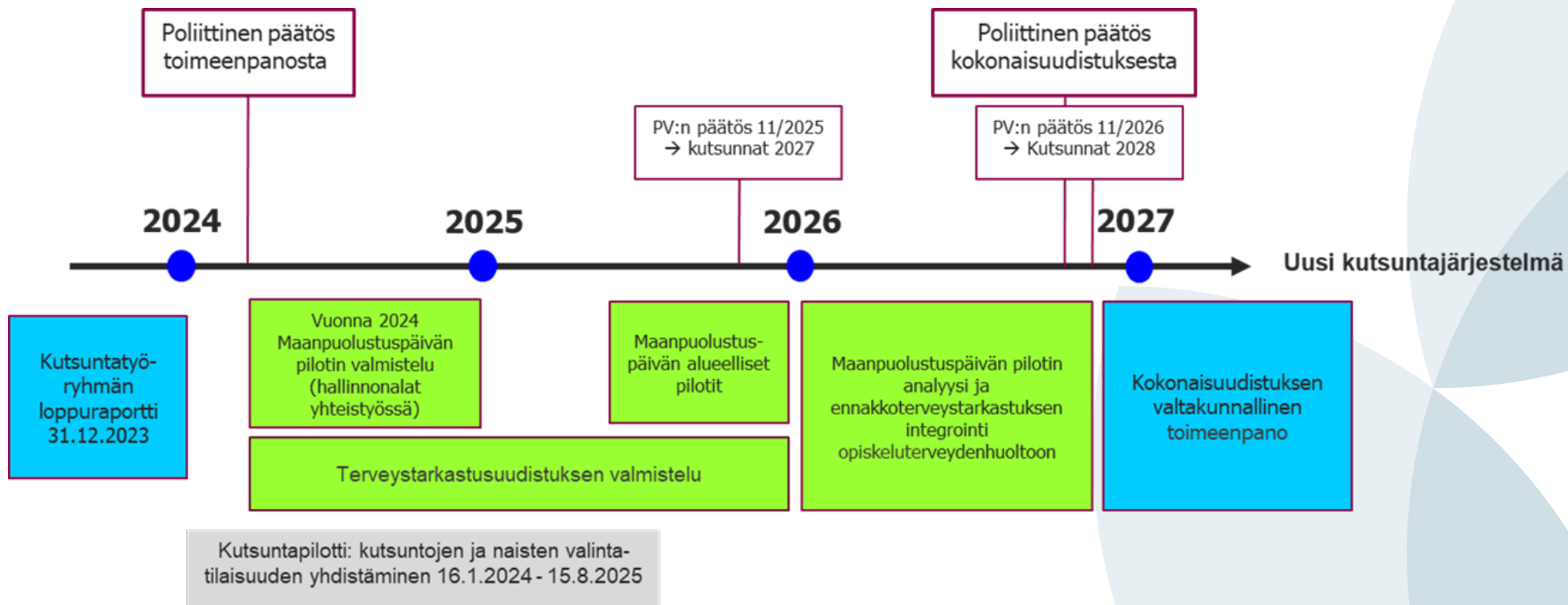

Työryhmän esitys: Maanpuolustuspäivä

Teema	Sisältövastuu
Maanpuolustus ja kokonaisturvallisuus • Suomen sotilaallinen puolustaminen, maanpuolustusvelvollisuus, asevelvollisuus ja naisten vapaaehtoinen asepalvelus • Kutsuntaprosessi ja eri palvelusvaihtoehdot (asepalvelus, aseeton palvelus, siviilipalvelus) ja -tehtävät. • Palvelusjärjestelyt ja palvelusta suorittavan tukeminen • Kokonaisturvallisuus, yhteiskunnan varautuminen	PLM vastaa PV, TEM ja Turvallisuuskomitean sihteeristö osallistuu
Maanpuolustuksen ja kokonaisturvallisuutta tukeva vapaaehtoistoiminta • Vapaaehtoinen maanpuolustus • Kokonaisturvallisuutta tukeva järjestötoiminta • Yksilön varautuminen ja arjen turvallisuus	PLM vastaa, Maanpuolustus-koulutusyhdistys osallistuu
Nuorten hyvinvoinnin edistäminen • Nuorten tukipalvelut • Liikunnan ja toimintakyvyn edistäminen	OKM vastaa ja TEM osallistuu

Nuorten maanpuolustustietämystä vahvistetaan.

Työryhmän esitys toimeenpanoaikataulusta

Tilannekatsaus 7.11.2025

- **Ministeri Häkkäsen linjaukset jatkovalmistelusta**
  - Maanpuolustuspäivän sijaan käytetään tilaisuudesta nimitystä **Kutsuntainfo**.
  - Komitean tavoitetilan mukaisesti kutsuntajärjestelmä ulotetaan koko ikäluokalle; Kutsuntajärjestelmän kokonaisuuden muodostavat ennakkoterveystarkastukset koko ikäluokalle opiskeluterveydenhuollossa, kutsuntainfosta sekä asevelvollisuuslain tarkoittamasta kutsuntatilaisuudesta asevelvollisille (+naisten valintatilaisuudet).
  - Kutsuntainfon järjestäminen pyritään määräämään velvoittavaksi koulutuksen järjestäjälle.
  - Hallitusohjelman aikataulu
- **PLM esitys mukautetusta aikataulusta**
  - Toimeenpanon myöhentyessä alkuperäinen työryhmän aikataulu ei tässä vaiheessa toteuttamiskelpoinen.
  - Valmistelua jatketaan työryhmän konseptin ja ministerin linjausten mukaisesti, mutta mukautetulla aikataululla. Mukautettu aikataulu mahdollistaa eri toteutustapojen testaamisen ja säädön alueellisin variaatioin. Erillisseurattavaa pilottihanketta ei ole tarkoitus asettaa.
    - Vuonna 2026 toteutetaan kokeilu esim. 3:lla erilaisella paikkakunnalla/toteuttamisvaihtoehdoilla.
    - Vuonna 2027 malli skaalataan maakuntatasolle
    - Vuonna 2028 valtakunnallinen toteutus

Kutsuntainfopäivän kokeilu

- OKM:n ja PLM:n asetti alkuvuodesta 2026 valmisteluryhmän, jonka tehtävänä oli yhteistyönä suunnitella kutsuntainfopäivän sisällöt, toteutusmallit ja seuranta.
- Työryhmän jäsenet ovat OKM:stä, PLM:stä, Pääesikunnasta, TEM:stä, Koulutuskuntayhtymä Omniasta, Espoo kaupungista, Iisalmen kaupungista, Ylä-Savon koulutuskuntayhtymästä ja Koulutuskuntayhtymä Gradiasta
- Kokeilupaikkakunnat ovat Espoo, Jyväskylä ja Iisalmi
- Kokeilut toteutetaan elo- ja syyskuussa 2026

Kutsuntainfopäivän kokeilu

- Kutsuntainfopäivä järjestetään kokeiluun osallistuvien koulutuksen järjestäjien lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa kokeilupaikkakunnilla kaikille 17-vuotiaille.
- Kutsuntainfopäivän kokeiluhankkeessa valmistaudutaan valtakunnallisen mallin käyttöönottoon.
- Hankkeen avulla saadaan kokemuksia toteutuksen toimivuudesta erilaisilla alueilla ja oppilaitoksissa.
- Kokeilukokemukset analysoidaan syksyn 2026 aikana.
- Malli on tarkoitus skaalata alueelliselle ja valtakunnalliselle tasolle vuosina 2027–2028.

Puolustusministeriön tiedote 13.4.2026 kutsuntainfopäivän kokeilusta ja Puolustusvoimien tiedote 22.5.2026 asevelvollisuusjärjestelmän kehittämisestä

- Kutsuntajärjestelmä laajennetaan koko ikäluokkaa koskevaksi – kutsuntainfopäivää kokeillaan syksyllä kolmella paikkakunnalla
- Puolustusvoimat kehittää asevelvollisuusjärjestelmää kokonaisuutena

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Liikkuva opiskelu

Johtava asiantuntija Pekka Tiitinen Opetushallitus

Liikkuva opiskelu – Aktiivisuutta ja opiskelukykyä

pekka.tiitinen@oph.fi

LIKKUVAT

Miksi mukaan?

- Tukee hyvinvointisuunnitelmaa
- Tukee opiskeluhuollon kehittämistä ja yhteisöllistä opiskeluhoitoa sekä oppimisen tukea
- Vahvistaa oppimista (koulutuksen läpäisy)
- Vahvistaa oppilaitoksen veto ja pitovoimaa (yhteisöllisyys)

LIKKUVAT

Aktiivisen opiskelupäivän hyödyt

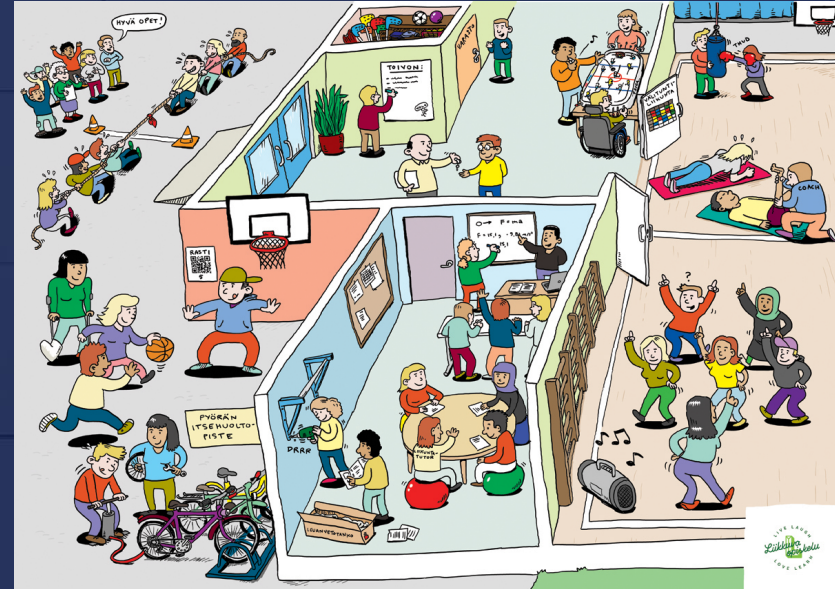
- **Opiskelukyky ja viihtyvyys lisääntyvät.**
- **Oppiminen ja keskittyminen vahvistuvat.**
- **Osallisuus ja yhteisöllisyys lisääntyvät.**
- Istumisen ja paikallaanolon tuottamat terveydelle haitalliset vaikutukset vähenevät.
- Opiskelu- ja työergonomiataidot paranevat.
- Opiskelijat siirtyvät jatko-opintoihin tai työelämään toimintakykyisempinä.

Mitä Liikkuva opiskelu -toiminta voi olla?

- Aktiivisuuteen kannustava opiskeluympäristö
- Liikkumista sisältävät pedagogiset menetelmät
- Opetuksen tauottaminen ja istumisen katkaisu aktiivisilla tauoilla
- Liikuntaneuvonta
- Liikuntatilojen käytön salliminen opetuksen ulkopuolella
- Liikunnalliset teemapäivät
- Opiskelumatkojen kulkeminen lihasvoimin

Jokainen oppilaitos lisää liikettä opiskelupäiviin omalla tavallaan ja omista lähtökohdistaan.

Katso ideoita www.liikkuvaopiskelu.fi/ideapankki

pekka.tiitinen@oph.fi

LIKKUVAT

Miten mukaan?

- Ohjelmaan voivat liittyä maksutta kaikki aktiivisten opiskelupäivien kehittämisestä kiinnostuneet toisen asteen oppilaitokset ja korkeakoulut.
- Rekisteröityneille tarjotaan tietoa ja ideoita toiminnan kehittämiseksi.
- Toimijaverkostolle järjestetään koulutusta ja jaetaan kokemuksia. Liity tästä mukaan.
- Oppilaitokset saavat käyttöönsä nykytilan arviointi oppilaitoksille - työkalun, joka auttaa toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa
- Oppilaitokset saavat käyttöönsä johtamisen tarkistuslistan, joka on tarkoitettu liikunnallisen toimintakulttuurin johtamisen, koordinoinnin ja viestinnän tueksi.
- Kehittämisen tukena Liikkuva opiskelu ABC

LIVE LAUGH
Liikkuva
opiskelu
LOVE LEARN

LIKKUVAT

ITSEARVIOINNISTA OIVALLUKSIIN – liikunnallisen toimintakulttuurin kehittäminen

Kehittämisen kompassi

- Arviointi tarjoaa selkeän kuvan siitä, missä mennään nyt ja mihin suuntaan kannattaa kulkea.
- Se auttaa tunnistamaan vahvuudet ja kehittämiskohteet neljällä keskeisellä osa-alueella:

1. Toiminnan organisointi
2. Opetus
3. Oppilaitos
4. Yhteistyö

ITSEARVIOINNISTA OIVALLUKSIIN
– liikunnallisen toimintakulttuurin kehittäminen

Nykytilan arvioinnin hyödyt
Liikuvan opiskelun Nykytilan arviointi oppilaitoksille on maksuton, helppokäyttöinen ja visuaalinen työkalu, joka auttaa oppilaitoksia kehittämään liikettä, hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä tukevia käytäntöjä - yhdessä.

Kehittämisen kompassi
Arviointi tarjoaa selkeän kuvan siitä, missä mennään nyt ja mihin suuntaan kannattaa kulkea. Se auttaa tunnistamaan vahvuudet ja kehittämiskohteet neljällä keskeisellä osa-alueella:

- Toiminnan organisointi
- Opetus
- Oppilaitos
- Yhteistyö

Yhdessä tekeminen vahvistuu
Arviointi kannustaa moniammatilliseen yhteistyöhön - opettajat, opettajat ja opiskeluhoiton ammattilaiset rakentavat yhdessä liikkuvaa ja hyvinvointia tukevaa arkea. Tämä tukee myös yhteisöllisen opiskeluhoiton tavoitteita konkreettisesti.

Uudet näkökulmat ja systemaattisuus
Arviointi tuo esinäsä näkökulmia ja auttaa näkemään arjen pienetkin teot merkityksellisiä. Se tuo toimintaan systemaattisuutta, mahdollistaa vaikutusten seuraamisen ja tekee kehityksestä näkyvää.

Visuaaliset tulokset ja jatkuva kehitys
Tulokset esitään visuaalisesti, ja niitä voi hyödyntää esimerkiksi laukuvuorosta - näin kehitystä voi seurata ja juhlistaa onnistumisia. Työkalu toimii myös perustana hyvinvointi- ja opiskeluhoito-suunnitelman päivitykselle.

**Yhdessä • Kohtaaminen
Palkitseminen • Yhteisöllisyys
Rikkaus • Viestintä • Pienet asiat
Uudet näkökulmat • Seuranta
Systemaattisuus • Vaikutukset**

Liikkuva opiskelu tukee vahvasti yhteisöllistä opiskeluhoitoa, sillä sen toimintapöytä edistää opiskelijoiden hyvinvointia, osallisuutta ja turvallista opiskeluympäristöä.

liikkuvaopiskelu.fi/nykytilan-arviointi

• Yhdessä tekeminen vahvistuu

Arviointi kannustaa moniammatilliseen yhteistyöhön – opiskelijat, opettajat, johto ja opiskeluhuollon ammattilaiset rakentavat yhdessä liikkuvaa ja hyvinvoivaa arkea. Tämä tukee myös yhteisöllisen opiskeluhuollon tavoitteita konkreettisesti.

• Uudet näkökulmat ja systemaattisuus

Arviointi tuo esiin uusia näkökulmia ja auttaa näkemään arjen pienetkin teot merkityksellisinä. Se tuo toimintaan systemaattisuutta, mahdollistaa vaikutusten seuraamisen ja tekee kehityksestä näkyvää.

• Visuaaliset tulokset ja jatkuva kehitys

Tulokset esitetään visuaalisesti, ja niitä voi hyödyntää esimerkiksi lukuvuosittain – näin kehitystä voi seurata ja juhlistaa onnistumisia. Työkalu toimii myös perustana hyvinvointi- ja opiskeluhoitosuunnitelmien päivytykselle.

Esimerkki oppilaitokselle lähetettävästä yhteenvedosta

0=ei lainkaan		toteutuu täysin=4			ei arvioitava
0	1	2	3	4	

11. Opetus	0=ei lainkaan		toteutuu täysin=4			ei arvioitava
	0	1	2	3	4	
Valitse arvioitavalle kohteelle sopivin vaihtoehto.						
Opetustiloissa on seisomapyöriä tai vaihtoehtoisia istumisen tapoja (esim. jumppapallo tai satulatuoli).	0					
Opetuksessa vähennetään tai katkaistaan istumista ja staattisia työasentoja.			2			
Opetuksessa pidetään liikettä lisääviä taukoja.		1				
Opetuksessa käytetään toiminnallisia menetelmiä, jotka vähentävät paikallaan oloa.		1				
Opetuksessa hyödynnetään teknologiaa liikkumisen lisäämiseksi.		1				
Opiskelu- ja työergonomia on sisällytetty opetukseen ja opintoihin.			2			
Osana opintoja voi suorittaa hyvinvointi-, sportti- tai työkykykypassin ja/tai valinnaisia liikuntakursseja.					4	
Opetus- ja muun henkilöstön omaa liikkumista tuetaan (esim. liikuntapalvelut tai -setelit, työmatkaliikunnan tukeminen).					4	
Kokonaispisteet tästä osiosta:	15	/	32	Max.pisteet		

Nykytilan arviointi tuo esiin toiminnan vahvuuksia ja kehittämiskohteita

Ministeriyöryhmä linjasi 13.5 Suomi liikkeelle - ohjelman määrärahakohdennuksista vuodelle 2027

- Toisella asteella opiskelevien liikkumisen lisääminen (OKM, STM) 2 300 000 €

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Muut ajankohtaiset asiat

Opetusneuvos Anne Ekroth, hallitussihteeri Maria Soininen ja
johtaja Kati Lounema

Perusopetuksen jälkeisen yhteishaun 2027 aikataulut ja ohjauskirje

- Päätös perusopetuksen jälkeisen koulutuksen yhteishaun aikatauluista ja oppivelvollisuuden suorittamisen tarkistuspäivästä vuonna 2027
- Korjattu päätös on annettu 4.6.2026:
  - Koulutuksen järjestäjät ilmoittavat opiskelijaksi ottamisen tulokset hakijoille aikaisintaan 17.6.2027.
  - Hakijan on ilmoitettava opiskelupaikan vastaanottamisesta koulutuksen järjestäjälle viimeistään 1.7.2027.

Perusopetuksen jälkeisen yhteishaun 2027 aikataulut ja ohjauskirje

- Ohjauskirje, joka koskee koulutuksen järjestäjien ohjeistusta yhteishakuun liittyvissä kysymyksissä
  - Kirje on lähetetty koulutuksen järjestäjille 26.5.2026.
  - Kirjeellä on tarkoitus auttaa koulutuksen järjestäjiä ennakoimaan väestörakenteeseen liittyviä muutoksia. Kirjeellä on muistutettu koulutuksen järjestäjän velvoitteista ja opiskelijan oikeuksista koulutukseen hakeutumisessa.
  - Koulutuksen järjestäjällä tulee olla voimassa oleva järjestämislupa jo silloin, kun järjestäjä tallentaa koulutuksen tiedot hakurekisteriin.
  - Koulutuksen järjestäjän on valittava yhteishaussa avoimena oleviin hakukohteisiin valintakriteerit täyttävät opiskelijat. Opiskelijaa ei voida yhteishaun aikana tai sen jälkeen ohjata toiselle koulutuksen järjestäjälle.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

**Tutkintokoulutukseen valmentavan
koulutuksen järjestäminen tilanteessa,
jossa alueelle on jo myönnetty järjestämislupa**

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (ns. TUVA-koulutus) järjestäminen

- Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestämislupa voidaan myöntää hakemuksesta lukiolaissa tarkoitetulle lukiokoulutuksen järjestäjälle, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetulle ammatillisen koulutuksen järjestäjälle sekä rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle, jolle on myönnetty perusopetuslain 7 §:ssä tarkoitettu perusopetuksen järjestämislupa. *(Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta, 4 §)*
- Jos järjestäjälle on tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla myönnetty ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen järjestämislupa, koulutuksen järjestäjä saa mainitun järjestämisluvan perusteella järjestää tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta. Järjestämislupa sovelletaan muutoin, mitä tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 4 §:n 1 momentissa säädetään velvollisuudesta järjestää koulutusta sekä mitä 5 ja 6 §:ssä säädetään. *(Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta, 28 §)*

Velvollisuus järjestää tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta

- Koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus järjestää koulutusta koulutustarpeen mukaisesti järjestämisluvassa määrätyllä toiminta-alueella. (*Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta, 4 §*)

Koulutustarve

- Järjestämisluvan myöntämisen edellytyksenä on, että koulutus on tarpeellista ottaen huomioon valtakunnallinen tai alueellinen koulutustarve ja koulutustarjonta ja että hakijalla on toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset koulutuksen asianmukaiseen järjestämiseen. (*Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta, 4 §*)
- Järjestämisluvan myöntää opetus- ja kulttuuriministeriö. Opetus- ja kulttuuriministeriön on lupien myöntämistä koskevan päätöksenteon yhteydessä varmistettava tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen riittävä valtakunnallinen ja alueellinen saatavuus. (*Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta, 4 §*)

Tehdyistä ja tulevista ratkaisuista

- Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen alueellista tarvetta ja tarjontaa arvioitaessa opetus- ja kulttuuriministeriö tarkastelee **tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen tarvetta maakuntatasolla** huomioiden, että maakunnan alueella voi olla voimassa olevia tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestämislupia.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö varmistaa päätöstä harkitessaan tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen riittävän valtakunnallisen ja alueellisen saatavuuden **tarkastelemalla alueella toimivia** tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta tarjoavia toimijoita.
- Alueella toimivilla tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestäjillä on **velvollisuus koulutuksen järjestämiseen koulutustarpeen mukaisesti järjestämisluvassa määrätyllä toiminta-alueella.**

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Osovampaa aikuiskoulutusta

Ehdotuksia jatkuvan oppimisen kehittämiseksi
ammattillisessa koulutuksessa

Ylijohtaja Petri Lempinen

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Koulutustarjonnan uudistaminen

Lähtökohtia aikuiskoulutuksen kehittämiseksi

- Koulutusjärjestelmä muodostaa kokonaisuuden, jossa ammatillinen koulutus osana toisen asteen koulutusta vastaa ammattikoulutetun työvoiman tarpeeseen.
- Oppivelvollisten koulutuksen rinnalla ammatillinen koulutus jatkossakin tarjoaa työikäiselle väestölle mahdollisuuksia ammatillisen osaamisen uudistamiseen ja itsensä kehittämiseen
- Työ- ja elinkeinoelämän muutoksissa ammatillisella koulutuksella on laaja jatkuvan oppimisen tehtävä aikuisten kouluttamisessa, mikä tukee työurien jatkumista erilaisissa muutostilanteissa.
- Avainsanoja: jatkuva oppiminen, työelämälähtöisyys, oppisopimuskoulutus, osallisuus ja yhdenvertaisuus

Työvoiman koulutus- ja osaamistason nostaminen

- Jokaisella suomalaisella on oikeus maksuttomaan koulutukseen niin korkealla tasolla kuin hänen kykynsä riittävät.
- Oppivelvollisuus kannustaa jokaista nuorta toisen asteen tutkinnon suorittamiseen. Tämän lisäksi jokaisella vailla toisen asteen tutkintoa olevalla on jatkossakin mahdollisuus suorittaa ammatillinen perustutkinto.
- Koulutustason nostaminen edellyttää, että ihmiset suorittavat toisen asteen tutkinnon (NQF4) jälkeen korkeampia tutkintoja (>NQF5): erikoisammattitutkinto, korkeakoulututkinto.
- Ammatillisten tutkintojen sekä tutkinnon osista koostuvien osaamiskokonaisuuksien suorittamisella tuetaan työvoiman koulutus- ja osaamistason nostamista.
- Jatkuvan haun ohjauspalveluita tulee kehittää. Tavoitteena on paremmin tunnistaa yksilöiden osaamistarpeita työuran aikana ja ohjata yksilöitä kunkin tarpeita vastaavaan koulutukseen

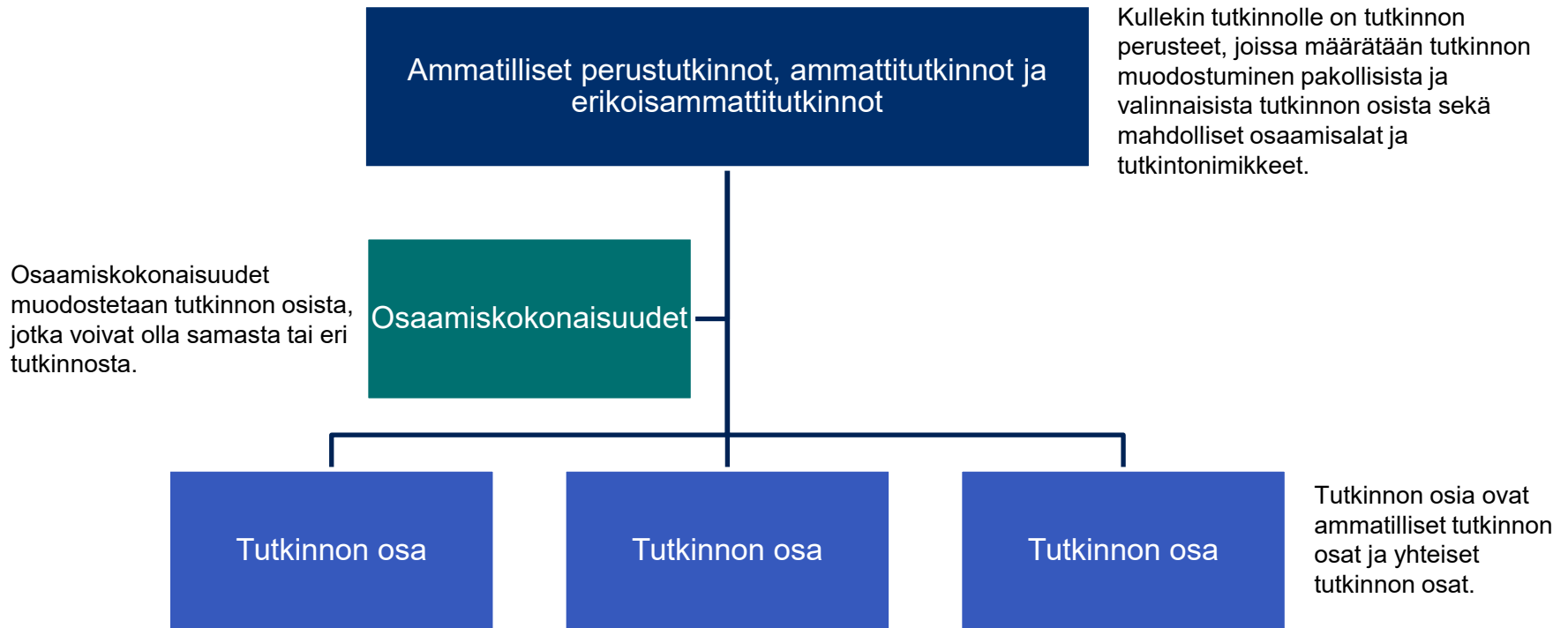
Ammatilliset tutkinnot ja koulutukset

- Ammatillisen koulutuksen tutkinto- ja koulutusjärjestelmä koostuu jatkossakin ammatillisista tutkinnoista, työhön ja itsenäiseen elämään valmentavasta koulutuksesta (TELMA) ja osaamiskokonaisuuksista.
- Ammatilliset tutkinnot:
  - ammatilliset perustutkinnot (NQF4),
  - ammattitutkinnot (NQF4) ja
  - erikoisammattitutkinnot (NQF5).
- Osaamiskokonaisuudet muodostuvat tutkintojen osista.

Tutkintojen kehittämisen suuntaa

- Ammatillista tutkintojärjestelmää kehitetään kokonaisuutena.
- Ammatilliset perustutkinnot kohdennetaan ensisijaisesti vailla toisen asteen tutkintoa oleville laaja-alaisen ammatillisen osaamisen hankkimiseen.
- Opiskelijaprofiililtaan toisistaan poikkeavat ammatti- ja erikoisammattitutkinnot tarjoavat aikuisille kohdennetun osaamisen hankkimismahdollisuuden.
- Aikuiset voivat kehittää osaamistaan myös suorittamalla tutkinnon osista koostuvia osaamiskokonaisuuksia.
- Tavoitteena on nopeuttaa työelämässä olevien aikuisten koulutusväyliä tarjoamalla nykyistä useammalle mahdollisuus osallistua tutkinto- tai tätä lyhyempään koulutukseen.
- Oppisopimuskoulutusta lisätään aikuisten työllisyyttä edistävänä ja työssäoloa vahvistavana osaamisen kehittämisen muotona.
- Kohdennetaan koulutusta osaajapula- ja kasvualoille sekä vastaamaan entistä paremmin työttömien ja työttömyysuhan alaisten henkilöiden osaamisen puutteisiin.

Ehdotus ammatillisen koulutuksen tutkinto- ja osaamisjärjestelmästä

Osaamiskokonaisuudet 1

- Tutkinnon osista koostuvista kokonaisuuksista käytetään termiä osaamiskokonaisuus.
- Tarkoitettu ammattikoulutetun työvoiman osaamisen kehittämisen tarpeisiin.
- Oppisopimuskoulutus, työvoimakoulutus, yrittäjien ja ammatinharjoittajien koulutus ovat mahdollisia.
- Osaamiskokonaisuuksilla monipuolistetaan ammatillisen jatkuvan oppimisen tarjontaa ja alennetaan koulutukseen osallistumisen kynnystä.

Osaamiskokonaisuudet 2

Laajuus 15-60 osaamispistettä

Koulutuksen

Osaamis-

Muodostuvat ammatillisista tutkinnon osista (pt, at ja eat) ja voivat sisältää myös yhteisiä tutkinnon osia.

järjestäjä laatii yhteistyössä työelämän kanssa ja vie tarjonnan Opintopolun jatkuvan oppimisen hakupalveluu

Hakeutumine n jatkuvassa haussa. Mahdollisuus oppi- ja koulutus-sopimukseen tai työvoimakoulutukseen.

kokonaisuude n suorittajalle todistus, jossa näkyvät osaamis-kokonaisuude n nimi ja suoritettut tutkinnon

Järjestäminen valtionosuus-rahoituksella.

Resurssien käytön tehostaminen moninkertaista koulutusta vähentämällä

- Ammatillisiin perustutkintoihin johtavaa koulutusta suunnataan ensisijaisesti ensimmäistä toisen asteen tutkintoa suorittaville moninkertaisen kouluttautumisen vähentämiseksi.
- Toisen asteen tutkinnon jo suorittaneiden ensisijaisia osaamisen kehittämisen mahdollisuuksia:
  - ovat ammatti- ja erikoisammattitutkintojen,
  - tutkinnon osien ja osaamiskokonaisuuksien suorittaminen.

Ensisijaiset koulutuspolut ammatillisessa koulutuksessa

Oppivelvollinen (ei aiempaa tutkintoa)

- Ammatillinen perustutkinto
- TELMA
- (TUVA)

Aikuinen (ei aiempaa tutkintoa)

- Ammatillinen perustutkinto
- Ammattitutkinto
- Osaamiskokonaisuus
- Tutkinnon osa

Aikuinen (suorittanut 2. asteen tutkinnon)

- Osaamiskokonaisuus
- Tutkinnon osa
- Ammattitutkinnot
- Erikoisammattitutkinnot
- (Korkeakoulututkinnot)

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Tutkinnon perustetyön kehittäminen

Ammatillisten perustutkintojen kehittäminen

- Ammatillisia perustutkintoja yhdistetään muodostamalla nykyisistä tutkinnoista laaja-alaisempia perustutkintoja kaikille aloille.
- Laaja-alaiset tutkinnot mahdollistavat erilaiset opintopolut ja näin opiskelijoiden ja työelämän tarpeita vastaavien osaamisprofiilien rakentamisen.
- Yhteiset tutkinnon osat erotetaan ammatillisten osien muodostamasta kokonaisuudesta siten, että yhteisiä tutkinnon osia voidaan uudistaa ilman tarvetta muuttaa kaikkien perustutkintojen perusteita

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot

- Selvitetään nykyisten ammatti- ja erikoisammattitutkintojen sisältöjen vastaavuus tutkintotyyppien kriteereihin ja laajuuteen.
- Kehitetään ammattitutkinnoista alan kohdennetun ammattiosaamisen tutkintoja, joilla aikuiset voivat kouluttautua uudelle alalle tai hankkia lisäosaamista alalla toimimiseen. Ammattitutkinnoissa ja perustutkinnoissa voidaan käyttää samoja tutkinnon osia.
- Vahvistetaan erikoisammattitutkintoja ammattikoulutetun työvoiman pätevoitymisen ja erikoistumisen väylänä varmistamalla tutkinnon perusteiden uudistamisessa alakohtaisia jatkumia.
- Tarkastellaan erikoisammattitutkintojen tarvetta alakohtaisesti, jotta tutkinnot vastaavat ammatillisesti erikoistuneeseen osaamiseen.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Rahoituspohjan laajentaminen

Täydennyskoulutusmarkkinan edistäminen

- Ammatillinen koulutus (tutkinnot, osaamiskokonaisuudet, telma) rahoitetaan valtion talousarviosta.
- Koulutuksen järjestäjät voivat itse tai omistamansa yhtiön kautta tarjota osaamisen kehittämisen palveluita liiketoimintana (täydennyskoulutus).
- Liiketaloudellisesti hinnoitellun täydennyskoulutuksen laajentaminen edellyttää koulutuspalveluita, joille on kysyntää ja jotka erottuvat selkeästi julkisrahoitteisista tutkinnoista ja tutkinnon osista muodostuvista osaamiskokonaisuuksista.
- Koulutusmarkkinan syntymistä voidaan edistää suuntaamalla ammatti- ja erikoisammattitutkintoja ammattikoulutetun työvoiman osaamistarpeisiin, joihin ei ole markkinaehtoista koulutustarjontaa.

Yhteisrahoitteiset koulutukset

- Työryhmässä tuotiin esiin tarve yhteisrahoitteisille koulutuksille, joissa valtionosuusrahoitus kattaisi osan kustannuksista ja työnantajan maksuosuus osan.
- Malli tulisi rakentaa siten, että se on rahoitusjärjestelmän kannalta kevyt, eikä siitä synny opiskelijalle ylimääräisiä kustannuksia tai veroseuraamuksia.
- Yhteisrahoitusta koskevat ehdotukset olisi valmisteltava erikseen arvioiden valtion tukeen liittyvät kysymykset sekä peruste valtionosuusrahoituksen kohdentamiseen muuhun kuin tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaiseen koulutukseen.

Opiskelijamaksu

- Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot ovat ainoat tutkinnot, joista voidaan periä opiskelijamaksuja suomalaisilta ja Suomessa vakituisesti asuvilta opiskelijoilta.
- Rahoituspohjaa voitaisiin laajentaa yhtenäistämällä ammatti- ja erikoisammattitutkintojen suorittajilta perittäviä opiskelijamaksuja ja laajentamalla näiden maksujen perimistä opiskelijan työnantajalta.
- Työryhmällä ei ole yksimielistä näkemystä maksujen perimisestä, joten asiasta ei tehdä ehdotusta.
- Tutkintokoulutuksen maksullisuuden osalta tulisi tehdä yhteneviä ratkaisuja ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen osalta.